

Over schaamte en leeftijdsverschillen bij toneelspelers

Twee toneelspelers ontmoeten elkaar. Ze behoren tot een andere generatie. De ene kreeg les van de andere. Toch herkennen ze iets in elkaar, over de generaties heen. Over die (h)erkenning gaat 'Analoog' van Willem de Wolf en Louis Janssens.

[Johan Thielemans](#)

16 oktober 2022

Een witte, onbevleete vloer. Twee mannen staan -traditiegetrouw- het publiek op te wachten zonder echt contact te maken. Ik vond dat al altijd een soort vals welkom. Als de voorstelling begint, zet er muziek in (Shane van Laer): twee akkoorden en een beat. Dat kleine motiefje zal zowat heel de voorstelling dragen. Het zet de twee spelers aan tot een eenvoudige, vloeiende beweging. Ze glijden op kousenvoeten over de vloer, als twee voorzichtige schaatsers.

Zowel de oudere als de jongere acteur vertellen nu iets over hun jeugdige ambitie om acteur te worden. Ze hebben het ook over de ontmoeting tussen leraar en leerling. Willem de Wolf grijpt vervolgens naar twee anekdotes. De ene gaat over Marina Abramović die ooit een citroentaartje at met Susan Sontag. Dat verhaal heeft de Wolf sterk ontroerd. De andere gaat over de Duitse cineast Rainer Werner Fassbinder die stierf aan een tafel waar nog vier teksten op hun voltooiing wachtten. Louis Janssens van zijn kant tracht de lachers op zijn hand te krijgen door die anekdote in het Duits na te vertellen. Zijn eigen bijdrage is een lofzang op de traagheid in de films van Marguerite Duras.

Deze toneelspelers praten veel over toneelspelen. Dat blijft nogal aan de oppervlakte, maar er is wel één *leitmotiv*: een acteur heeft af te rekenen met schaamte en gêne als hij opkomt. Dit wordt gezegd en ook gezongen. Het komt echter niet verder dan acteurs die even hun angsten verwoorden. Ze stellen zich, zoals dat vandaag hoort, 'kwetsbaar' op.

Een tweede thema is het verschil tussen oud en jong. De jonge acteur ervaart zijn leraar op school als een oude man, maar de leraar voelt zich psychologisch nog als een jonge man, misschien zelfs als generatiegenoot van zijn leerling. Dit inzicht dat dicht bij tegeltjeswijsheid komt sluit de korte voorstelling af.

Het is alles bij elkaar erg weinig: een tekst die thema's aanzet, maar niets uitwerkt. Zo stopt de biografische informatie wel erg abrupt. Toneelspelers die het over toneelspelen hebben zonder daar een bredere metafoor mee te bouwen, maar zo blijven hangen bij hun persoonlijke besognes. Het maakt dit stuk tot niet veel meer dan een rimpelloze, charmante voorstelling gedragen door twee uitstekende acteurs.

De vormelijke uitwerking mikt ook op eenvoud. Er is een taalspel waarbij Louis Janssens de 'rol' speelt van Willem de Wolf en omgekeerd. De regie (die de spelers zelf verzorgden) biedt één idee: een eenvoudige choreografie (Femke Gyselinck), een repetitief muziekje. Het wil niet meer zijn dan wat het is. Ik vind het flinterdun en waag met schroom de vraag te stellen: waar is de urgentie? Bij de première in Gent had de voorstelling toch succes, alsof de twee acteurs voor vrienden en bekenden gespeeld hadden.